אין כופין את המוכר. לחזור ולכתוב שטר מכירה אחר ללוקח שהיה לו להתנות ולהודיעו כתוב שטרי בשם ריש גלותא שאם יצאו עסיקין אראה להם שהוא של ריש גלותא וכתוב לי שטר אחר בשמי שלא יבאו היום או למחר יורשי ראש גולה לתובעה ממני: **ופנחיא בעלמא הוא דבעינא.** כלומר להללה מתכוונתי. פנחיא לשון חוזק וחכירו בהאשה [שלוס] ביבמות (דף קטו:) לפנחיא שבקיה גבי מנא כלי וכתוב עליו קו"ף קרבן מ"ס מעשר תי"ו תרומה: **עניינא.** תנאי: **דאמר להו לוקח לסהדי קמי מוכר חזו כו'.** ובהדי מוכר גופיה לא אתני: **אמינא שטרא אחרינא מהיאך כו'.** אני הייתי סובר שאתה אומר לעדים בעינא דנכתוב לי שטרא אחרינא ריש גלותא: **וכניה מרוותא דיהיבנא.** על מנת ליתן דמיהן שהן לוקחין לרב כהנא: **לא תשקול.** משום רבית: **ממאן כבני מערבא.** בתמיה. כלומר דאמרינן מי הודיען לוקחין שיקנו מעותיהן לרב כהנא לפיכך לא זכה בהן: **אטו.** מאי איכפת לן בהקנאתן וכי רב כהנא עתיד ליטול מעות היה ויטול רבית שנתן לו ד' ויטול ח' והלא פשתנו היה נוטל וכל מקום שהיה שם שלו היה ואלו שמכרוהו גזלוהו מייה ומשלמים כל דמיו ביוקר כשעת הגזלה ובשעת הגזילה כבר הוקר: **אמנה הואי.** שנתן להם מעות באמנה ולא היה להם פשתן כשקבלו דמיס והתנו עמו כשער הזול ליתן לו כל השנה בשער זה תתנן (ב"מ דף עב:) יצא השער פוסקין אע"פ שאין לזה יש לזה: **ורב.** לאסר ליה למשקל זוזי: **לטעמיה דא"ר.** באיזהו נשך (ב"מ סג.) עושין אמנה ליתן מעות על השער של זול של עכשיו: **בפירות.** לקבל פירות בשער היוקר: **ואין עושין אמנה בדמיס.** כשבא לשער היוקר לקבל פירותיו אסור ליתן לו מוכר דמיס של עכשיו דמיחזי כרבית דיהיב ליה תרתי סלעים ושקיל ארבע: **מתני' ונשבע לו.** על שקר והודה: **יוליכנו אחריו אפילו למדי.** לאין לו כפרה עד שיחזיר לנגזל עצמו דכתיב לאשר הוא לו וגו' (ויקרא ה) וגבי נשבע לשקר כתיב: **לא יפן לא לבנו.** של נגזל להוליכו לנגזל שאם יאנסוהו חייב להחזיר דלא הוי השבה עד דמטי לידיה כדאמרן: **נשליח ב"ד.** תקנתא הוא דעבוד רבנן מפני תקנת השבים שלא נחייב לזה להוליא מנה בהולאת הדרך: **ואם מת.** נגזל יחזיר גזלן ליורשיו דנגזל: **ולא נתן לו את החומש.** או שמחל לו נגזל על הקרן לאחר שהודה לו ולא מחל לו על החומש או שמחל לו על זה ועל זה כו': **נתן לו את הקרן.** לאחר שנשבע והודה ונתחייב קרן וחומש נשבע לו שבועה שיה על החומש שנתנו לו והודה: הרי

אין כופין את המוכר למכור זימנא אחריתי ואם אמר לו על מנת כופין את המוכר למכור אמר מר הלוקח שדה בשם חבירו אין כופין את המוכר למכור זימנא אחריתי פשיטא מהו דתימא מצי א"ל מידע ידעת דאנא לנפשאי שקילנא ופנחיא בעלמא הוא דקבעינא זוזי בכדי לא שדינא אלא אדעתא דכתב ליה שטרא אחרינא קא משמע לן דאמר ליה עניינא עבדי לך בהדי ההוא דזבנת ליה בשמיה ויכתוב לך שטרא אחרינא ואם אמר לו על מנת כופין את המוכר למכור פשיטא [א]לא צריכא דאמר להו לסהדי קמיה דידיה חזו דשטרא אחרינא קא בעינא מהו דתימא מצי א"ל אמינא שטרא מהיאך דקא שקלת בשמיה קאמרת קא משמע לן דאמר ליה להכי טרחי ואמרי להו לעדים קמך דמינך הוא דקא בעינא רב כהנא יהב זוזא אכיתנא לסוף אייקר כיתנא זבניה מרוותיה דכיתנא אתא לקמיה דרב א"ל מה אעביד איזיל אישקיל זוזאי א"ל אי כי קא זבני אמרי האי כיתנא דכהנא הוא זיל שקול ואי לא לא תשקול כמאן כבני מערבא דאמרי מי הודיעו לבעל חטין שיקנה חטין לבעל מעות אטו מי יהיב רב כהנא ארבע ושקיל תמני כיתנא ממילא הוא דאייקר מיגזל גזלוה ותנן [ב]כל הגזלנין משלמין כשעת הגזלה אמרי התם אמנה הואי ולא משכיה רב כהנא לכיתנא ורב לטעמיה [ג]דאמר רב [ד]עושין אמנה בפירות ואין עושין אמנה בדמים: **מתני'** [ה]הגוזל את חבירו שוה פרוטה ונשבע לו יוליכנו אחריו [ו] למדי [ז]לא יתן לא לבנו ולא לשלוחו [ח]אבל נותן לשליח בית דין [ט]ואם מת יחזיר ליורשיו [י]נתן לו את הקרן ולא נתן לו את החומש [יא]מחל לו על הקרן ולא מחל לו על החומש מחל לו על זה ועל זה [יב]חוץ מפחות שוה פרוטה בקרן [יג]אינו צריך לילך אחריו [יד]נתן לו את הקרן ומחל לו על החומש ולא נתן לו את הקרן מחל לו על החומש ולא מחל לו על הקרן מחל לו על זה ועל זה חוץ משוה פרוטה בקרן [טו]צריך לילך אחריו [טז]נתן לו את הקרן ונשבע לו על החומש

הרי

[א] [לעיל דף לג: לו: ב"מ מג. סנהדרין לב.], [ב] ב"מ סג., [ג] שם נה., [ד] [לקמן קט.], [ה] [עי' תוס' לקמן קד: ד"ה חוץ], [ו] ב"מ נד: [ועי' לקמן קד: תוס' ד"ה נתן], [ז] [שייך לעמוד הקודם], [ח] [ד"ה דאמר], [ט] [ל"ל בשבועת עצמן], [י] ונשבע על השמי כסף ואח"כ הודה על פרוטה יתר על הפרוטה שהודה כגר ל"ש מיירי שטענו ב' כסף והודה הכל וכפר פרוטה אחת ונשבע אח"כ על הפרוטה שכפר. העתק ממלופי גרסאות,

הגהות הב"ח

(א) במשנה אחריו אפילו למדי:

מוסף רש"י

ופנחיא בעלמא. לשון שימור, כאדם שתולה ממונו באדם חשוב כדי שלא יגזלוהו הימנו (יבמות קטו:). עושין אמנה בפירות. נותנין מעות באמנה כשער של עכשיו שיולא בשוק על מנת לקבל פירות אפילו יוקירו חעין, ואין עושין אמנה בדמים. לפסוק על הפירות כדי לקבל דמיס לכשיוקירו, דכיון דחזי ליהיב וחזי שקיל מחזי כרבית (ב"מ סג.). יוליכנו אחריו אפילו למדי. פס הודה שנשבע לשקר, דלא הוי ליה כפרה עד שיחזירנו לידו ממש ולא לשלוחו, כדכתיב (במדבר ה) ונתן לאשר אשם לו (ב"מ נה.). נתן לו את הקרן. לאחר שנשבע והודה ונתחייב קרן וחומש, ונשבע לו על החומש. שחזר וכפר את החומש ואמר נתתיו לך ונשבע והודה (שם נד:).

רבינו חננאל

מתני'. הגוזל את חבירו שוה פרוטה וכו'. דייקינן מתניתין דקתני ונשבע, דוקא נשבע הוא דבעי לאמטייה בתריה, אפילו למדי, אבל לא נשבע לא.

[ב] **כגון** דאודעינהו לדידיה ואודעינהו נמי לסהדי. תימה אם כן אמאי צריך לחזור את ריש גלותא שיכתוב לו שטר יכתבו לו עדים כיון שיודעין שהוא קונה לעצמו וי"ל כגון דלא בעו עדיס למיכתב ליה שטרא אחרינא: **יהב** זוזי **אכיתנא.** השתא ס"ד דאיירי דמשך נמי ופקדון בעלמא הוא דהוי גניבה: **כמאן** כבני מערבא דאמרי מי הודיעו לבעל חטין כו'. כלומר ומשום הכי אי לאו דאודעיה לגוקח כי קמזבין דהאי כיתנא דכהנא הוא נמצא דכהנא לא קני להנהו מעות דאיגהו לאו אדעתא דהכי יהבו ליה מעותיו ואי שקיל כהנא מידי דמרוותייהו ה"ל כאילו מדידהו יהבו ליה ומחזי כרבית: **התם** אמנה הוא. פי' בקונטרס שנתן להם המעות באמנה ולא היה להם פשתן כשקבלו המעות וקשה דאם כן היכי מסיק רב לטעמיה והא בבה"ג אפילו רבי ינאי מודה דאסור לקבל המעות כיון שלא היה לו פירות באותה שעה שהוא פוסק עמו דהא דאמר ר' ינאי מה לי הן מה לי דמיהן היינו דוקא כשיש לו פירות באותה שעה שהוא פוסק עמו ורב אפילו בבה"ג אוסר לקבל מעות אלא פירות דוקא דהא בפרק איזהו נשך (ב"מ דף סג. ושם[ח]) מייתי דרבי ינאי אבריתא דרבי אושעיא דהיה נושה בחבירו מנה והלך על גורנו ואמר לו תן לי מעות שאני רוצה ליקח בהן חטין אמר ליה חטין יש לי כו' עד וכולן יש לו מותר אין לו אסור וקאמר התם ש"מ איתא לר' ינאי דאמר מה לי הן מה לי דמיהן משמע דר' ינאי דוקא כי יש לו מותר ובבה"ג פליג רב ומיהו יש לישב פי' הקונטרס דהתם דוקא דאיירי בהלואה לא שרי רבי ינאי אלא כשיש לו פירות דוקא אבל זביני אמר התם דפוסקין על שער שבשוק אפילו אין לו והיינו אמנה בפירות ומה שפירש בקונטרס [התם] דרבי ינאי מתיר דמיהן שאין מעות ממש אלא דוקא פירות דומיא דההיא דבריתא יין דמי חטים וכן יין דמי שמן שמן דמי יין דלא מחזי כרבית אבל מעות אסור אין נראה דהכא בשמעתין מוכחא דאפילו זוזי מותר לקבל והלכה כרבי ינאי כדמוכח התם:

הגוזל מחבירו שוה פרוטה ונשבע כו'. כגון שנשבע מעצמו דאין ב"ד משביעין אלא בטענת שתי כסף והודאה שוה פרוטה ואפילו בשבועה עצמו מיחייב חומש כדמוכח בשילהי פירקין ובמס' שבועות (דף לו:) תנן נמי שבועת הפקדון נוהגת באנשים ובנשים בפני ב"ד ושלא בפני ב"ד [מפי עצמו] א"נ מיירי בטענו שתי כסף והודה לו שוה פרוטה[ט]: **אבל** נותן לשליח ב"ד. פי' הקונטרס מפני תקנת השבים שלא נחייבנו להוליא מנה בהולאת הדרך משמע מתוך פירושו דנותנו לשליח ב"ד והוא שומרו בידו עד שיבא הנגזל ואין נראה חדא דלישנא לא משמע הכי דאמאי נקט שליח ב"ד הל"ל אם יש ב"ד שם נותן לב"ד ועוד דאמר בגמ' (דף קד.) שליח ב"ד פסיקא ליה מילתא ל"ש עשאו נגזל ל"ש עשאו גזלן להוליך לנגזל ועוד אמאי קאמר בגמ' דלא מיתוקמא מתני' כר' טרפון והא בפרק המפקיד (ב"מ דף לז: ושם) פריך אמילתא דר' טרפון ושקלי ליה כולהו ואזלי ומשני תני ויניח וע"כ ביד בית דין קאמר כי הא דר' אלעזר בר צדוק דמסיק אליבא דר' טרפון ועוד בגמ' אמאי איצטריך לאתויי דרבי אלעזר ממתניתין ה"מ לאתויי ע"כ נראה דמתני' איירי לענין אחריות הדרך דמיפטר כשיתן לשליח ב"ד ויש לו כפרה מיד ואין צריך לו להמתין עד שיגיע ליד הנגזל כיון שקבלו שליח ב"ד אבל בתקנתא זו לא איירי מתניתין כלל: **ואם** מת יחזיר לבניו. נראה דאתא לאשמועינן דאפילו ליורשיס יוליך למדי א"נ אתא למימר דאין חילוק בין שהנגזל קיים בין שהוא מת לענין קרן חומש ואשם כי היכי דיש חילוק בגזלן בין הוא לבניו דבניו אין משלמין חומש על גזל אביהם קמ"ל דלענין נגזל אין חילוק:

מניח

קב א מיי' פ"ג מהלכות שלוחין ושותפין הלכה ה סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קפד סעיף ב:
קג ב טוש"ע י"ד סי' קעה סעיף ו:
קד ג מיי' פ"ז מהלכות גזילה הלכה ט סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סי' שסז סעיף א:
קה ד ה מיי' שם הלכה י טוש"ע שם סעיף ב:
קו ו מיי' שם פ"ח הל"א טוש"ע שם סעיף ד:
קז ז ח מיי' שם פ"ז הל' יא סמג שם טוש"ע שם סעיף ג:
קח ט י מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:

מניח גזילה ביניהם ומסתלק. בפרק המפקיד (ב"מ לז:) מוקי לה דלמא דוקא ביניהם דשקלי להו כולהו ואזלי אלא יניח עד שיתברר הדבר מי הם הבעלים: **דברי רבי טרפון.** ואפילו לרב הונא ולרב יהודה דאמרי בהגזל בתרא (לקמן דף קיח.) גבי מנה לי בידך והלה אומר איני יודע חייב דשמא ובני בני עדיף ומפקינן ממונא הכא מודו דאין צריך נשבע לכל אחד דהא לדידיה נמי בני שארבעה משקרין שבועתי לא גזל אלא האחד הלכך בני דידהו לא חשיב לגבי שמא דידיה לאפוקי ממונא ואפילו רב נחמן ורבי יוחנן דאמרי התם פטור דלמא בני עדיף אלא מוקמינן ממונא בחזקת מריה מנו סבני הכא אפילו כרבי עקיבא דאמר עד שישבע גזילה לכל אחד ואחד דהכא מיהא מנה מודה דאית ליה לשלומי אבל התם לא מודי מידי: **לעולם** ר"ע. משום הכי מוקי פלוגתייהו בנשבע וכר"ע ולא מוקי לה בשלא נשבע ותיתי כר' טרפון משום דבכל דוכתא מהדרי לאוקמי מתני' כר' עקיבא (ב"מ דף פב.) דפריך מי הכי קתני כר' עקיבא:

[1] **ורבי טרפון אע"ג דנשבע עבוד רבנן תקנתא כו'.** תימה דמשמע הא אין הולאת הדרך יתירה מוליכה אחריו למדי ואמאי והאמר ר' טרפון מניח גזילה ביניהם ומסתלק וכ"ת ה' בני אדם היינו הולאה מרובה על הקרן הא בשנים נמי קתני לקמן בברייתא דחסיד ושמא השתא אכתי לא שמיע ליה ומיהו תימה כיון דמודה ר"א היכא דאין הולאה יתירה אמאי קאמר ר"ע היא כר' טרפון נמי אתיא דאפילו למאן דמוקי לה כר"ע לא מיתוקמא מתניתין אלא באין הולאה יתירה וי"ל דמתני' איירי אפילו בהולאה יתירה שצריך להוליך עד מדי כשאינו מודא ב"ד עד מדי אע"ג דלא שכיח ולא נקט מתניתין מדי אלא לפרושי דאפילו בהולאה יתירה איירי וצריך להוליך עד מדי או עד מקום ב"ד אם יש קרוב יותר אע"ג דהולאה יתירה עד שם ומש"ה מתוקמא כר"ע ולא כר' טרפון דלר' טרפון אפילו כי אין מודא ב"ד לעולם אין צריך לעשות הולאה יתירה על הקרן אלא מניח בידו עד שמודא ב"ד במקום קרוב וא"ת מנלן דס"ל הכי לרבי טרפון דלמא כשאין ב"ד מודה וי"ל דסברא הוא דאי הוה מצריך הולכה למדי כשאין ב"ד כ"ש בגזל אחד מחמשה דלא הוי סגי במסירה לב"ד כיון דלא הדר ממונא למריה אלא עד שישלם לכל אחד ואחד והוה מצי ר"א בן צדוק לאשמועינן רבותא שאם הולאה יתירה עד ב"ד דמניח בידו אלא אתא לאשמועינן כשב"ד קרוב יותר להניח בידם ועוד י"ל דודאי מדלא תני תקנתא במתני' שמע מינה דליכא תקנתא כלל בנשבע הלכך דוקא מוקי לה כר"ע ולא כר' טרפון דאית ליה תקנתא ור"ע לית ליה תקנתא אפילו בגזל מאחד היכא דנשבע והא דקאמר ר"ע כי עבוד רבנן תקנתא היכא דידע כו' לדבריו דר' טרפון קאמר כלומר לדידי לית ליה תקנתא כלל בנשבע אלא אפילו לדידך דאית לך דרבי אלעזר בר' לדוק אפילו בנשבע אכתי איכא למימר הני מילי היכא דידע למאן גזל: **כל** היכא דנשבע לא סגי דלאו הודה. וכיון שהודה מסתמא בא לגאת ידי שמיס כיון שלא תבעוהו וה"נ צריך להוליכו למדי כי היכי דצריך ליתן מנה לכל אחד ואחד:

שכבר

[א] הרי זה משלם חומש על חומש הקרן משוה פרוטה [2]וכן בפקדון שנאמר [1](או) בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו [2]או מצא אבידה וכחש בה ונשבע על שקר [3]הרי זה משלם קרן וחומש ואשם: **גמ'** נשבע לו אין [ד]לא נשבע לו לא מני לא רבי טרפון ולא רבי עקיבא [ו]דתניא גזל אחד מחמשה ואינו יודע [ז] איזה מהן וכל אחד אומר אותי גזל מניח גזילה ביניהם ומסתלק דברי רבי טרפון ר"ע אומר [ה]לא זו דרך מוציאתו מידי עבירה עד שישלם גזילה לכל אחד [ואחד] מני אי ר"ט אע"ג דאישתבע אמר מניח גזילה ביניהם ומסתלק אי רבי עקיבא אע"ג דלא אישתבע אמר עד שישלם גזילה לכל אחד ואחד לעולם רבי עקיבא היא וכי קאמר רבי עקיבא עד שישלם גזילה לכל אחד ואחד היכא דאישתבע הוא דקאמר מאי טעמא דאמר קרא [3]לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו ורבי טרפון אע"ג דאישתבע עבוד רבנן תקנתא דתניא ר' אלעזר ברבי צדוק אומר [ט] [י]תקנה גדולה התקינו שאם היתה הוצאה יתירה על הקרן משלם קרן וחומש לבית דין ומביא אשמו ומתכפר לו ור' עקיבא כי עבוד רבנן תקנתא היכא דידע למאן גזליה דקא מהדר ליה ממונא למריה [ט] גזל אחד מחמשה דלא ידע למאן גזליה דלא הדר ממונא למריה לא עבוד רבנן תקנתא מתיב רב הונא בר יהודה [ג]א"ר שמעון בן אלעזר לא נחלקו רבי טרפון ורבי עקיבא על שלקח אחד מחמשה ואינו יודע מאיזה מהן לקח [י]שמניח דמי מקח ביניהם ומסתלק על מה נחלקו שגזל אחד מחמשה בני אדם ואינו יודע מאיזה מהן גזל שר' טרפון אומר מניח דמי גזילה ביניהם ומסתלק ורבי עקיבא אומר אין לו תקנה עד שישלם גזילה לכל אחד ואחד ואי סלקא דעתך דאישתבע [ה]מה לי לקח מה לי גזל ועוד מתיב רבא מעשה בחסיד אחד שלקח משני בני אדם ולא היה יודע מאיזה מהן לקח ובא לפני רבי טרפון אמר לו הנח דמי מקחך ביניהם והסתלק בא לפני רבי עקיבא אמר לו [כ]אין לך תקנה עד שתשלם לכל אחד ואחד ואי סלקא דעתך דמישתבע חסיד מי מישתבע בשיקרא וכי תימא דמישתבע והדר הוי חסיד והא [ג]כל היכא דאמרינן מעשה בחסיד אחד או רבי יהודה בן בבא או רבי יהודה ברבי אילעאי ורבי יהודה בן בבא ורבי יהודה ברבי אילעאי חסידים דמעיקרא הוו אלא לעולם ר' טרפון היא ומודה ר' טרפון היכא דאישתבע מאי טעמא דאמר קרא לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו ורבי עקיבא [ד](דאמר) אע"ג דלא מישתבע קנים ור' טרפון מכדי היכא דמישתבע לא סגיא דלא הודה מאי איריא ונשבע אפילו בלא שבועה נמי דתניא [ה]מודה רבי טרפון [כ]באומר לשנים גזלתי אחד מכם מנה ואיני יודע איזה מכם נותן לזה מנה ולזה מנה

שכבר

הרי זה משלם חומש על חומש. חומשו של חומש דחומש לאשון נעשה קרן: **עד שיתמעט כו'.** שאם חזר ונתן לו חומש לאשון ונשבע על השני והודה משלם חומשו וחומשו של חומש שני וכן לעולם עד שיתמעט הקרן של חומש אלא יכפור לו שוה פרוטה: **או עשק את עמיתו.** שכר שכיר: **תשומת יד.** הלואה: **גמ' לא נשבע.** לא בעי להוליך אחריו עד דמטי לידיה: **עד שישלם לכל אחד.** דהשבה לידיה בעינן ולא סגי במניח לפניו לומר מי שהוא שלו יטלנה: **מניח גזילה.** ולא בעי לאמטויי לידיה וסגי במניח לפניו שהרי הבעלים שם הוא: **לעולם רבי עקיבא.** כר"ע מעיקרא מהדרינן לאוקמי משום דכולהו תנאי סתימתאה אליבא דר"ע סתם כדאמר בלוה הן הנתנקין (סנהדרין דף פו.): **עבוד רבנן תקנתא.** תקנת השבים. והכא דמספקא ליה תסגי להו במניח כדתניא עבוד תקנות גבי גזל ונשבע והודה ואין הנגזל כאן דאע"פ דכתיב לאשר הוא לו תקון רבנן דנתביה לשליח בית דין ויהא תחת ידם עד שיבא נגזל ויטלנו: **דקא מהדר ממונא למריה.** לאחר זמן יחזירנו בית דין: **לא נחלקו על שלקח.** דכיון דליכא איסורא סגי ליה בהכי דלא כתיב לאשר הוא לו אלא במקום שחטא דבעי כפרה: **מה לי לוקח כו'.** הרי נשבע לשקר ואשבועת שקר כתיב לאשר הוא לו בין לגזל בין לתשומת יד דבהיתר אתא לידיה: תנא דחסיד אחד פליג אדר' שמעון בן אלעזר: **רבי טרפון היא.** מתני' דקתני נשבע דאי ר"ע אפילו לא נשבע נמי: **ור' טרפון מכדי כו'.** אמתניתין פריך דאמר נשבע אין לא נשבע לא ואוקימנא כר' טרפון: **לא סגיא דלא הודה.** דכפרה והשבון דקרא אהודה כתיב דכתיב בגזל הגר והתודו את חטאתם וגו' (במדבר ה):

שכבר

[א] יבמות קיח: ב"מ לז. [וע"ל דתנן], [ב] יבמות קיח: [תוספתא דיבמות פי"ד], [ג] [תמורה טו:], [ד] רש"ל מ"ז, [ה] ב"מ לז:, [ו] [עיין במפרשי ש"ס מה שכתבו בדיבור זה],

תורה אור השלם

1. נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל בַּיְיָ וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בִּפְקֻדּוֹן אוֹ בְתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְגָזֵל אוֹ עָשֹׁק אֶת עֲמִיתוֹ: ויקרא ה כא
2. אוֹ מָצָא אֲבֵדָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל שָׁקֶר עַל אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאָדָם לַחֲטֹא בָהֵנָּה:
ויקרא ה כד
3. אוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר יִשְׁבַּע עָלָיו לַשֶּׁקֶר וְשִׁלַּם אֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִשִׁתָיו יֹסֵף עָלָיו לַאֲשֶׁר הוּא לוֹ יִתֶּנֶנּוּ בְּיוֹם אַשְׁמָתוֹ:
ויקרא ה כד

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואינו יודע מאיזה וכו' לא זו הדרך: (ב) שם ממונא למריה אבל גזל:

גליון הש"ם

גמ' תקנה גדולה התקינו. עי' שבועות ד' מה ע"א תוס' ד"ה גדולות:

מוסף רש"י

הרי זה משלם חומש על חומש. הרי זה מוסיף חומש על חומש שכפר. וכן אם חזר ונתן לו חומש ראשון שנשבע עליו וחזר וכפר ונשבע על חומש שני והודה, מוסיף חומש על חומש שני וכן לעולם, עד שיתמעט הקרן משוה פרוטה. חומש שהוא ממוייב כבר וחזר וכופרו קרוי קרן, עד שתהא כפירת שבועתו בפחות משוה פרוטה (ב"מ נד:).

קט א מיי' פ"ז מהל' גזילה הלכה יב סמג עשין עג:
קי ב מיי' שם הלכה יג סמג שם:
קיא ג מיי' שם הלכה ח ד ופרק ח מהלכות שבועות הלכה ח ט סמג לאוין רמ:
קיב ד מיי' פ"ז מהל' גזילה הלכה ט סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סי' שסז סעיף ח:
קיג ה מיי' שם פ"ד הלכה ט סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שסה סעיף ח:
קיד ו מיי' שם פ"ז הלכה י סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שסז סעיף ב:
קטו ז מיי' פ"כ מהלכות מכירה הלכה ב סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' רכב סעיף ב:
קטז ח מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף ג:
קיז ט מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:
קיח י מיי' פ"ד מהל' גזילה הלכה ט סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סי' שסה סעיף ח:
קיט כ מיי' שם הלכה י טוש"ע שם סעיף ב: